

Leen Groeneveld: 'Jansjes hebben wil om te winnen'

Vier generaties 100.000 kilo melk

Niet twee, niet drie, maar vier generaties koeien met 100.000

kilogram melk. Leen Groeneveld schrijft de prestatie van zijn

Jansjes toe aan de kracht van de koefamilie. 'Waar andere koeien opgeven, gaan de Jansjes gewoon door.'

tekst Inge van Drie

Bijna 18.000 honderdtonners telt Nederland intussen volgens de statistieken van CRV. Uniek is het produceren van 100.000 kg melk niet meer, maar vier generaties honderdtonners op rij? Voor zover bekend is de familie Groeneveld uit Tolbert de eerste die dat lukt. In 1994 passeerde hun Jansje 29 (v. Burger Lindberg 94) als eerste koe op het bedrijf de 100.000 kg melk, vier jaar later gevolgd door dochter Jansje 53 (v. Tops). Klein dochter Jansje 103 (v. Chairman) klokte in 2004 de 100.000e kg melk. Afgelopen voorjaar was achterkleindochter Jansje 177 (v. Novalis) aan de beurt. Is vier koeien op rij met 100.000 kg melk puur een kwestie van goede verzorging? Leen Groeneveld wil zichzelf niet op de

borst kloppen. 'Er komt een grote dosis geluk bij kijken.' Hij schrijft de prestatie vooral toe aan de kracht van de koefamilie. 'De Jansjes hebben de wil om te overwinnen. Waar andere koeien opgeven, gaan de Jansjes gewoon door.' Een speciale behandeling hebben de Jansjes nooit gehad. 'Ze lopen bij ons gewoon in het koppel. Voor de laatste liters hebben we niets speciaals hoeven doen. Geen van de vier is onmiddellijk na het bereiken van de 100.000 kg melk afgevoerd, zoals je soms wel eens hoort.' Sterker nog, voor Topsdochter Jansje 53 staaakte de teller pas bij 120.143 kg melk. Jansje 29 kwam uit op een totaal van 105.097 kg melk. Als enige van de vier is zij niet geboren in Tolbert. Ze maakte in

1983 de oversteek mee van de familie Groeneveld van het Zuid-Hollandse eiland Voorne-Putten naar Groningen. 'Een groot deel van onze veestapel voert terug op deze Jansje. Zij had zo'n opvallend brede bek. Nam ze één hap gras, dan ging er anderhalve keer zoveel gras naar binnen als bij een andere koe.'

Koeien met karakter

Gemakkelijk hadden de koeien het niet altijd in Tolbert. 'De grond is hier nogal nat. We hebben daardoor veel last van leverbot en de kwaliteit van het gras is matig.' Ook een slecht functionerende, inmiddels vervangen robot deed de koeien geen goed. Het leek de Jansjes allemaal niet te hinderen. 'De Jansjes zijn gewoon verschrikkelijk sterk.'

Een pittig karakter hebben ze ook, weet Groeneveld. Jansje 53 (v. Tops) bijvoorbeeld, ingeschreven met 89 punten. 'Qua exterieur en uitstraling had ik haar het liefst. Van haar hebben we ook de beste nakomelingen. Maar gemakkelijk was ze niet. We hebben haar een paar keer meegenomen naar een keuring. Ik was niet blij als ik met haar moest lopen.'

In de stal waardeert Groeneveld die eigen wil juist positief. 'Koeien mogen best karakter hebben. Neem Jansje 103, alle koeien gaan aan de kant als zij naar de robot wil.'

Groeneveld kan nog wel meer familie-trekjes opnoemen. 'De Jansjes zijn laat-rijp en als vaars aan de kleine kant. Als we ze als oudere koe laten overpunten, krijgen ze zo drie of vier punten meer.' Vruchtbaarheid is juist een minder sterk punt van de familie. 'Ze hebben allemaal een knikje op de rug en ze zijn zo nauw

Jansje 29
(v. Burger Lindberg 94)
Levenstotaal:
3634 105.097 4,18 3,40

↓
Jansje 53
(v. Tops)
Levenstotaal:
4318 120.143 3,90 3,57

↓
Jansje 103
(v. Chairman)
Lopend levenstotaal:
5070 154.629 3,44 3,19

↓
Jansje 177
(v. Novalis)
Lopend levenstotaal:
3163 102.748 3,45 3,43

dat ze diwijs lastig te insemineren zijn.'

Overstap op robot

Jansje 29 en Jansje 53 zijn niet meer in leven, maar de jongste twee honderdtonners produceren nog gestaag door. Jansje 103 is intussen achttien jaar oud. Ze produceerde al ruim 154.000 kg melk en is tot nu toe de enige van de vier die ook 10.000 kg vet en eiwit produceerde. Op twaalfjarige leeftijd maakte ze nog de overstap van melkstal naar robot mee. 'De koeien zijn dan toch een tijdje uit hun ritme, maar Jansje heeft dat moeiteloos doorstaan.'

Anderhalf jaar geleden kalfde Jansje 103 voor het laatst. 'Drachtig worden lukt niet goed meer. Misschien probeer ik het met een eigen stier.' Ook haar elf jaar oude dochter Jansje 177 is momenteel niet drachtig. 'Ze heeft chronische baarmoederontsteking. Maar ik ga wel weer proberen om haar opnieuw te laten kalven.'

Is er nog kans op een vijfde generatie met 100.000 kg melk? Groeneveld acht het niet onmogelijk. Jansje 203, een Tugolodochter uit Jansje 177, is met 67.501 kg melk met 3,93% vet en 3,35% eiwit al een mooi eind op weg. Ze staat op het punt een nieuwe lijst te beginnen. 'De Jansjes kunnen de productie gemakkelijk aan', vat Groeneveld samen. 'Je hebt er eigenlijk geen omkijken naar.'

Albert Jan Maat,
voorzitter LTO Nederland:
'Wij willen kampioen zijn in gezonde dieren. En je krijgt alleen gezonde dieren als ze gezonde aandacht krijgen.' (dV)

Bennie Jolink,
zanger:

'Mensen en dieren zijn volgens mij gebaat bij een beetje kleinschaligheid. Ik in elk geval wel. Het dorpe leven kent nog onderlinge solidariteit. Je helpt elkaar als het even tegenzit.' (Bl)

Dries Eker,
melkveehouder
te Giethoorn:

'Ik heb er nog steeds plezier in. Op mijn negende jaar molk ik mijn eerste koe, met de hand. Als ik het nog een jaar volhoud, heb ik zeventig jaar koeien gemolken. Dat is toch wel wat.' (Bl)

Truus Spruit,
boerin te Zegveld:

'Wij gebruiken geen kunstmest en er staan flink wat paarden- en boterbloemen en klaver in de wei. Daar zijn de koeien dol op en dat proef je terug in het vlees.' (Bl)

Theo Onnes,
schilder:

'Toen ik begon met schilderen, waren het meteen koeien. Ik kan niet eens meer bedenken waarom. Ze liggen voor de hand, ze lopen hier gewoon rond en ik heb wat met beesten.' (LI)

Wytze Nauta,
onderzoeker
Louis Bolk Instituut:

'Van bedrijven met mrij-koeien komen vaak berichten in de

vakbladen dat deze bedrijven betere saldo's behalen dan bedrijven met holsteinkoeien. De vraag was of dit ook geldt voor fh-bedrijven. Hierover is echter geen informatie beschikbaar.' (Kk)

Nico Kaptein,
melkveehouder
te Hazerswoude:

'Er is niets mooiers dan een koe die zich in de wei languit kan strekken. Aan het begin van het weideseizoen zie je ze opknappen en verminderen klauwproblemen. Bovendien: alles wat de koeien zelf aan gras halen en mest wegbrengen, hoef ik niet te doen. Je bent een à twee cent per liter melk goedkoper uit.' (Mm)

Sjoerd Brandsma,
melkveehouder en ijsmaker
te Oudemirdum:

'Kinderen die denken dat de melk uit een pak komt en niet uit een koe, dat is niet alleen de schuld van de consument, maar ook van de boer. Wij boeren zijn de afgelopen jaren net zo goed de link met de burger kwijtgeraakt. Wij leven op onze eilandjes, leveren de melk af aan de fabriek en dat is het.' (Fp)

André Vink,
melkveehouder te
Groot-Ammers:

'Gebruik mrij op holstein. Dan kruis je niet, maar ben je aan het vooruitkruisen. Zeker op het gebied van benen en eiwit.' (Bo)

Theo Onnes:

'Het moeilijkste van de koe is toch wel haar anatomie. De bottenstructuur bij haar kont, die staat die er tussenuit komt. Ook de poten zijn ingewikkelde dingen. Maar het allermooiste is

om het een aangenaam beeld te laten zijn. Het moet een vriendelijke kop zijn, geen koe die nors of bang is, maar een relaxed beest dat je in de kamer wilt hebben.' (LI)

Albert Jan Maat:

'Weet je wel dat de Nederlandse koe drie keer zo efficiënt is als de Griekse koe? Ons voer is heel precies uitgedokterd, zodat de Nederlandse koe de meeste melk produceert. Onze koeien zijn net topwielrenners.' (dV)

Jan Hoogenboom,
melkveehouder
te Oudewater:

'Leuk hoor, meer tijd voor vrouw en kinderen. Maar een melkrobot heeft niks met economisch boeren te maken. Zolang een robot niet de helft goedkoper wordt of zijn melkcapaciteit verdubbelt, kan het nooit uit.' (NO)

Jan-Åke Eriksson,
onderzoeker
Swedish Dairy Association:

'De problemen met klauwgezondheid nemen op Zweedse melkveebedrijven snel toe. De introductie van de klauwgezondheidsindex heeft nog weinig teweeggebracht. Ik vermoed dat nu alleen veehouders met bovengemiddelde fokkerij-interesse en foktechnici er rekening mee houden. Daarom is het belangrijk dat klauwgezondheid wordt opgenomen in de totaalindex.' (HI)

Jan Jansen,
sectormanager herkauwers
GD:

'Gezonde melk hoort uit gezonde koeien te komen. Daar zijn burger en boer het in ieder geval over eens.' (Hk)

Jansje 103 en Jansje 177 vormen derde en vierde generatie honderdtonner

Bronnen: de Volkskrant (dV), Buitenleven (Bl), Landleven (LI), de Nederlandse Koekrant (Kk), Melkveemagazine (Mm), Frieslandpost (Fp), Boerderij (Bo), Nieuwe Oogst (NO), Herkauwer (Hk), Holstein International (HI)